

Janusz Ryszard Mroczek

GOSPODAROWANIE ODPADAMI ORGANICZNYMI POCHODZĄCYMI Z PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ W WYBRANYCH WSIACH WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Streszczenie. Rolnik oraz prowadzone przez niego gospodarstwo obok funkcji gospodarczych i przyrodniczych w coraz większym zakresie pełni funkcję związaną z procesem zagospodarowania odpadów na obszarach wiejskich. Do odpadów organicznych z produkcji zwierzęcej zaliczamy: obornik, gnojówkę, gnojowicę, pomiot ptasi oraz padłe zwierzęta. Intensyfikacja i koncentracja chowu zwierząt oraz niedostosowanie obsady do arealu upraw rolnych spowodowało, że odchody zwierzęce stały się również odpadami. Pochodną stanu pogłowia zwierząt gospodarskich jest depozycja obchodów do środowiska. W przeprowadzonych badaniach wykazano, iż pogłowie zwierząt gospodarskich na terenie województwa podkarpackiego na przestrzeni lat 2000–2008 uległo zmniejszeniu, co ograniczyło także produkcję odchodów zwierzęcych. Stwierdzono także ograniczenie emisji amoniaku z odchodów zwierzęcych w przypadku bydła, trzody chlewnej i koni oraz niewielki wzrost w przypadku owiec i kóz. Z kolei wyniki badań ankietowych wskazują, iż zagospodarowanie odpadów pochodzących z chowu zwierząt gospodarskich zgodnie z zasadami ochrony środowiska, uzależnione jest od wykształcenia rolników, jak również od wielkości posiadanego gospodarstwa.

Słowa kluczowe: rolnictwo, chów zwierząt, odchody zwierzęce.

MANAGEMENT OF ORGANIC WASTE GENERATED BY ANIMAL PRODUCTION IN SELECTED VILLAGES OF PODKARPACKIE PROVINCE

Summary

Farmers and farms operated by them, beside economic and nature-related functions, perform nowadays an increasingly important and extensive function related to the process of waste management in rural areas. Organic waste generated in animal production include: farmyard manure, unfermented and fermented liquid manure, bird droppings and dead animals. Intensification and concentration of animal breeding and disproportion between stock density and agricultural crops surface area result in the fact that animal dung is also considered a waste. Disposal of animal dung and droppings to the environment is a derivative of farm animal stock. As a result of the research work performed it was demonstrated that the stock of farm animals within the area of Podkarpackie province decreased in the period 2000–2008 that resulted in reduction of animal manure output. Moreover, reduction of ammonia emission from animal dung was observed in case of cattle, pigs and horses compared to slight increase in case of sheep and goats. Further, results of a questionnaire survey revealed that consistency of methods used by farmers to manage organic waste coming from animal breeding with natural environment protection rules depends on the farmers' education level, as well as on the size of the farm owned.

Key words: agriculture, livestock production, animal droppings.